

Váž. pani
Zuzana Krišková
predsedníčka
Ženské kruhy

Váš list číslo/ zo dňa
/

Naše číslo
S17511-2021-KO-2

Vybavuje/ linka
Mgr. Katarína Korgová, kl. 114   Bratislava
08. 07. 2021

Vec
Odpoved' na žiadost' o informácie

Vážená pani Krišková,

posielame Vám odpoved' na Vašu žiadost' o informácie mimo režim zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (Zákon o slobode informácií), nakoľko otázky formulované vo Vašej žiadosti nespadajú pod právny režim tohto zákona.

- 1) Aké zmeny mohli ženy v pôrodniciach zaznamenať od roku 2019 v oblasti neprerušovaného kontaktu koža na kožu po pôrode? Za každý rok prosíme osobitný údaj, rozdelený podľa typu pôrodu.

Podľa § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 576/2004 Z. z.“) Poskytovateľ je povinný poskytovať zdravotnú starostlivosť správne, ak sa vykonajú všetky zdravotné výkony na správne určenie choroby so zabezpečením včasnej a účinnej liečby s cieľom uzdravenia osoby alebo zlepšenia stavu osoby pri zohľadnení súčasných poznatkov lekárskej vedy a v súlade so štandardnými postupmi na výkon prevencie, štandardnými diagnostickými postupmi a štandardnými terapeutickými postupmi pri zohľadnení individuálneho stavu pacienta.

S cieľom zvyšovať kvalitu poskytovanej zdravotnej starostlivosti matkám a novorodencom MZ SR s účinnosťou od 1.1.2019 schválilo „Štandardný postup na výkon prevencie MZ SR s názvom: Starostlivosť o matku a novorodenca podľa zásad Baby-friendly Hospital Initiative (BFHI) – podpora vzťahovej väzby a laktácie¹. Predmetný dokument implementuje odporúčania WHO v danej oblasti (ďalej len „ŠP BFHI“).

Tab. č. I ŠP BFHI, Krok 4 presne definuje ukazovateľ sledovania kontaktu matky a dieťaťa koža na kožu v nemocničiach. Nakoľko WHO neodporúča sledovanie a hodnotenie tejto zásady BFHI

¹ <https://www.standardnepostupy.sk/standardy-bfhi/>

osobitne pre vaginálny pôrod a osobitne pre pôrod cisárskym rezom, MZ SR týmto údajmi nedisponuje. MZ SR eviduje za rok 2019 kontakt koža na kožu podľa parametrov WHO u 57% matiek a novorodencov a 60,5% za rok 2020.

- 2) Aké zmeny mohli ženy v pôrodniciach zaznamenať od roku 2019 v oblasti ponechania ženy a bábätku v rovnakej izbe počas celého pobytu v pôrodnici? Koľko percent žien a detí bolo hospitalizovaných spolu na jednej izbe počas celej doby trvania hospitalizácie v rokoch 2018, 2019 a 2020. Za každý rok prosíme osobitný údaj, rozdelený podľa typu pôrodu (vaginálny a cisársky rez).

Tab. č. 1 ŠP BFHI, Krok 7 presne definuje ukazovateľ sledovania systému rooming-in v nemocničiach. Osobitné sledovanie a hodnotenie vo vzťahu k typu pôrodu - vaginálnemu pôrodu alebo pôrodu cisárskym rezom WHO nepožaduje. MZ SR eviduje dátu systému rooming-in v nemocničiach podľa parametrov WHO. Za rok 2019 to bolo 65,5% a 68% rok 2020.

- 3) Aké zmeny mohli ženy v pôrodniciach zaznamenať od roku 2019 v oblasti podpory výlučného dojčenia, a teda nedokrmovania bábätek umelým mliekom? Koľko percent novorodencov bolo dokrmovaných akýmkolvek spôsobom počas pobytu v nemocnici v rokoch 2018, 2019 a 2020. Koľko percent novorodencov nebolo vôbec dokrmovaných, a teda počas celého pobytu v nemocnici boli výlučne dojčených v rokoch 2018, 2019, 2020. Za každý rok prosíme osobitný údaj.

Tab. č. 1 ŠP BFHI, Krok 6 definuje podľa WHO ukazovateľ sledovania a hodnotenia výlučného kŕmenia novorodencov ľudským mliekom, tzn. od matky alebo z banky ženského mlieka. Tento parameter sa vyhodnocuje u nedonosených i fyziologických novorodencov počas pobytu v nemocnici. MZ SR eviduje od poskytovateľov ústavnej zdravotnej starostlivosti dátu od roku 2019. V tomto roku to bolo 62% výlučne dojčených novorodencov a 67 % výlučne dojčených novorodencov v roku 2020.

- 4) Aké konkrétnie zmeny mohli ženy v pôrodniciach zaznamenať od roku 2019 v oblasti získavania pomoci s dojčením?

V nadväznosti na implementáciu ŠP BFHI môžu ženy zaznamenať skvalitnenie zdravotnej starostlivosti v oblastiach:

- komunikácie o význame a manažmente dojčenia s tehotnými ženami a ich rodinami vrátane predpôrodnej starostlivosti,
- umožnenia okamžitého a neprerušovaného kontaktu matky a dieťaťa a kožu a podpory matky v začiatí dojčenia čo najskôr po pôrade,
- podpory matky v začiatí dojčenia a v pokračovaní s dojčením, ako aj pri riešení bežných problémov pri dojčení,
- nepodávania dojčeným novorodencom žiadnej inej stravy alebo žiadnej inej tekutiny než materského mlieka pokial to nie je lekársky indikované,
- umožnenia matkám a ich deťom zostať spolu a praktizovať systém rooming-in 24 hodín,
- podpory matiek, aby rozpoznali a reagovali na signály hladu svojich detí,
- poskytnutia matkám poradenstva v súvislosti s používaním dojčenských fliaš a cumľov a ich rizikami,

- koordinovania prepustenia matiek s dieťaťom zo zdravotníckeho zariadenia tak, aby rodičia a ich deti mali včasný prístup k pokračujúcej podpore dojčenia a poskytovaniu zdravotnej starostlivosti,
- dodržiavania Medzinárodného kódexu marketingu náhrad materského mlieka,
- existencie dostupnej písomne vypracovanej stratégie/politiky v oblasti výživy novorodencov a dojčiat, s ktorou sú pravidelne oboznamovaní zdravotníčki pracovníci a rodičia,
- prezentácie odborných poznatkov a komunikačných zručností v prístupe k rodičke a novorodencovi zo strany zdravotníckych pracovníkov na základe vzdelávania.

- 5) Na aký orgán sa môžu so sťažnosťami obracať ženy, ktoré v pôrodnici zažili postupy, ktoré nie sú v súlade alebo sú v rozpore so štandardnými postupmi podpory dojčenia, ktoré má ministerstvo zdravotníctva uvedené na svojej webovej stránke?

Podľa § 13 ods. 1 zákona č. 576/2004 Z. z. Ak sa osoba domnieva, že sa jej neposkytla zdravotná starostlivosť správne (§ 4 ods. 3), alebo sa domnieva, že iné rozhodnutie ošetrujúceho zdravotníckeho pracovníka v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti alebo služieb súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti je nesprávne, má právo požiadat poskytovateľa o nápravu; žiadosť sa podáva písomne. Ďalší postup podania žiadosti upravujú odseky 2 a 3 predmetného ustanovenia zákona.

- 6) Ako ministerstvo zdravotníctva kontroluje a postihuje nedodržiavanie štandardných postupov podpory dojčenia zavedených v roku 2019?

Podľa § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 576/2004 Z. z.“) Poskytovateľ je povinný poskytovať zdravotnú starostlivosť správne. Zdravotná starostlivosť je poskytnutá správne, ak sa vykonajú všetky zdravotné výkony na správne určenie choroby so zabezpečením včasnej a účinnej liečby s cieľom uzdravenia osoby alebo zlepšenia stavu osoby pri zohľadnení súčasných poznatkov lekárskej vedy a v súlade so štandardnými postupmi na výkon prevencie, štandardnými diagnostickými postupmi a štandardnými terapeutickými postupmi pri zohľadnení individuálneho stavu pacienta.

Podľa § 45 ods. 1 písm. b) a c) Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky odborne usmerňuje poskytovanie zdravotnej starostlivosti a vydáva štandardné postupy na výkon prevencie, štandardné diagnostické postupy a štandardné terapeutické postupy a uverejňuje ich na svojom webovom sídle. Na tejto premíse zákonodarca ustanovil v § 9b až 9d zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako súčasť systému kvality poskytovateľa aj klinický audit, ktorým je systematické preverovanie a hodnotenie dodržiavania štandardných postupov na výkon prevencie, štandardných diagnostických postupov a štandardných terapeutických postupov a MZ SR schválilo odborný dokument - ŠP BFHI. Zámerom zákonodarcu a ústredného orgámu štátnej moci bolo predmetnými dokumentmi vytvoriť mechanizmy proaktívnej spolupráce medzi MZ SR a poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti v oblasti odborného usmerňovania aplikačnej praxe ako podpornej kooperácie na zvyšovanie kvality poskytovania zdravotnej starostlivosti matkám a novorodencom. Klinický audit a online dotazník - Vstupné a priebežné interné hodnotenie dodržiavania zásad ŠP BFHI sú nástroje, ktorými možno aj hodnotiť. S ohľadom na primárny zámer nezakladajú sankčné mechanizmy.

- 7) Hodnotilo od roku 2019 ministerstvo zdravotníctva, alebo iný ním poverený orgán, dodržiavanie BFHI postupov a kritérií v jednotlivých nemocničach? Ak áno, prosíme o zaslanie hodnotiacich kritérií, metodológiu zberu dát, a výsledkov hodnotení za jednotlivé nemocnice, ktoré sa takéhoto hodnotenia zúčastnili.

ŠP BFHI bol schválený 1.1.2019. Zákonná kompetencia - klinický audit - nadobudla účinnosť dňa 1.7.2019. Mechanizmy zberu dát, hodnotení a iných súvisiacich procesných zabezpečení sú súčasťou ŠP BFHI. Vznikali postupne v priebehu roku 2019, sú súčasťou ŠP BFHI.

Na základe dostupných údajov online dotazníka o priebežnom internom hodnotení uvádzame úroveň implementácie zásad BFHI podľa ŠP BFHI v zdravotníckych zariadeniach v SR za roky 2019 a 2020.

Podiel nemocníc podľa úrovne plnenia ŠP BFHI

	2019	2020
60-69 bodov (vysoké plnenie)	21%	36%
46-59 bodov (stredné plnenie)	43%	36%
30-45 bodov (nízke plnenie)	28%	23%
0-29 bodov (nevyhovujúce plnenie)	8%	5%

- 8) Zbiera alebo zbieralo ministerstvo informácie v súvislosti s BFHI aj priamo od žien? Ak áno žiadame o zaslanie informácií o tom, akého typu boli tieto informácie, ako boli tieto získané a vyhodnocované. Žiadame tiež zaslanie výsledkov takéhoto zberu dát.

MZ SR eviduje od poskytovateľov zdravotnej starostlivosti informácie o dotazníkoch BFHI vyplňaných priamo matkami pri prepustení po pôrode.

- 9) Ako ministerstvo zdravotníctva monitoruje dodržiavanie kritérií BFHI v nemocničach? Aký manuál či dokument bol vypracovaný na externé hodnotenie dodržiavania kritérií BFHI? Ak áno, žiadame o poskytnutie tohto dokumentu.

ŠP BFHI poskytuje širokú bázu pre mapovanie a hodnotenie dodržiavania zásad BFHI. Všetky informácie v oblasti monitorovania a hodnotenia kritérií BFHI poskytuje verejne prístupný link na ŠP BFHI na webovom sídle MZ SR <https://www.health.gov.sk/?Standardne-Postupy-V-Zdravotnictve>. Verejne dostupnými sú aj „Auditové listy“.

- 10) Žiadame zaslať zoznam nemocníc, ktoré ku dňu podania tejto žiadosti majú platný certifikát, resp. sú držiteľmi titulu BFHI.

Od roku 1996 do roku 2014 certifikát BFHI udeľoval UNICEF. Do roku 2019 MZ SR nedisponuje informáciou, že by v Slovenskej republike existoval mechanizmus preverenia relevantnosti tohto certifikátu. Resp. od roku 2019 existujú normy a postupy overovania úrovne dodržiavania ŠP BFHI. K dnešnému dňu MZ SR nevydal certifikát BFHI.

- 11) Ako ministerstvo zdravotníctva monitoruje uvádzanie pravdivých informácií v súvislosti s BFHI na weboch alebo v priestoroch jednotlivých nemocníc? Ak touto kontrolou poverilo iný orgán alebo organizáciou, ktoré to sú? Aký postih hrozí nemocnici, ktorá o sebe nepravdivo tvrdí, že disponuje titulom BFHI, a zavádza tak verejnosť a ženy, ktoré si túto nemocnicu vyberú k pôrodu? Boli už takéto postihy udelené, ak áno, ktorým nemocniciam?

Od roku 2019 existujú normy a postupy overovania úrovne dodržiavania ŠP BFHI. K dnešnému dňu MZ SR nevydalo certifikát BFHI. Kompetencie MZ SR ustanovuje právny poriadok Slovenskej republiky.

- 12) Za akých okolností pristúpi ministerstvo k odobratiu titulu BFHI nemocnici?

MZ SR po skončení klinického auditu vydá poskytovateľovi certifikát o dodržiavaní štandardných postupov za obdobie, za ktoré sa vykonal klinický audit, ak je výsledkom klinického auditu zhoda.

- 13) Ktoré ukazovatele v oblasti podpory dojčenia si v rokoch 2020 - 2024 stanovilo ministerstvo zdravotníctva?

- 14) Aké konkrétné kroky podniklo ministerstvo zdravotníctva v oblasti dodržiavania Medzinárodného kódexu WHO o marketingu náhrad materského mlieka (ďalej len „kódex“)? Akým spôsobom ministerstvo zdravotníctva, alebo iný poverený orgán, vyzýva zdravotnícke zariadenia na dodržiavanie kódexu? Žiadame o zaslanie príslušných dokumentov, výziev a návrhov.

Podľa § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z. Poskytovateľ je povinný poskytovať zdravotnú starostlivosť správne. Zdravotná starostlivosť je poskytnutá správne, ak sa vykonajú všetky zdravotné výkony na správne určenie choroby so zabezpečením včasnej a účinnej liečby s cieľom uzdravenia osoby alebo zlepšenia stavu osoby pri zohľadnení súčasných poznatkov lekárskej vedy a v súlade so štandardnými postupmi na výkon prevencie, štandardnými diagnostickými postupmi a štandardnými terapeutickými postupmi pri zohľadnení individuálneho stavu pacienta.

Súlad s odporúčaním WHO pre dodržiavanie Medzinárodného kódexu WHO o marketingu náhrad materského mlieka MZ SR zabezpečuje formou ŠP BFHI <https://www.health.gov.sk/?Standardne-Postupy-V-Zdravotnictve>

- 15) Aké závery vyvodilo ministerstvo zdravotníctva z klinických auditov vykonaných v nemocniciach v Žiline a v Trenčíne?

Výstupnú informáciu o realizácii klinických auditov v nemocnici v Žiline uvádzajúce <https://health.gov.sk/Clanok?nemocnice-bhfi-zasady, o> Trenčíne dopĺňame: „V súvislosti s výkonom klinického auditu vo Fakultnej nemocnici Trenčín generálny riaditeľ Ing. Marián Juruš uviedol: „Audítori okrem kontroly plnenia jednotlivých kritérií štandardného postupu, konzultovali spokojnosť, informovanosť a podporu mamičiek novorodencov počas hospitalizácie v našej nemocnici. Za obe naše kliniky musíme vyjadriť spokojnosť s priebehom tohto auditu, nakoľko zistené nedostatky nám bolo umožnené počas auditu prekonzultovať a dohodnúť riešenia na ich odstránenie. Vykonaný audit a prístup audítorov teda hodnotíme ako veľmi prínosný a konštruktívny na pomoc pri objasňovaní oblastí, v ktorých ešte môžeme zlepšovať plnenie kritérií BFHI.““

16) V súvislosti s plánovanou stratifikáciou nemocníc, vrátane pôrodníc, žiadame o zaslanie materiálov, ktoré súvisia s pokrytím zdravotnej starostlivosti pre ženy v súvislosti so službami reprodukčného zdravia, vrátane služieb podpory dojčenia. Žiadame o zaslanie informácií, materiálov a dokumentov v súvislosti s plánovaným rušením pôrodníckych oddelení, navýšením kapacít zostávajúcich oddelení, pokrytie komunitnej starostlivosti a podobne. Žiadame o konkrétny zoznam pôrodníc, ktoré ministerstvo zdravotníctva plánuje zrušiť.

V súvislosti s plánovanou stratifikáciou nemocníc Vám v prílohe posielame materiály k Optimalizácii siete nemocníc:

- *Prezentáciu konceptu Optimalizácie siete nemocníc (súbor „20210602_prezentacia_OSN_nemocnice“)*
- *Dáta, z ktorých sme vychádzali pri pripravovanej OSN (súbor „OSN_data_nemocnice.xlsx“):*
  - súbor obsahuje hárku „lozkovy fond“, kde sú údaje o počtoch lôžok, počtoch hospitalizácií, počtoch ošetrovacích dní a obložnosti podľa nemocníc a oddelení od roku 2014-2019 z hlásení poskytovateľov pre NCZI
  - a v hárku „hospitalizacne pripady“ sú uvedené počty hospitalizačných prípadov podľa DRG a nemocníc za roky 2018 a 2019 – ide o export dát z DRG dávok, ktoré nám nemocnice poskytli na jeseň minulého roka (napriamo od nemocníc alebo prostredníctvom ANS) a ktoré boli následne ešte validované z dát od zdravotných poistovní; celá databáza má niekoľko GB a nie je možné ju priamo zdieľať, avšak každá nemocnica má k dispozícii dátá za svoju nemocnicu
- *Podrobnejšie podklady týkajúce sa programov kategorizácie nemocničnej ZS (súbor „OSN_kategorizaciaUZS_20210614.docx“ a „OSN_kategorizacia_nem_draft_20210612.xlsx“):*
  - v oboch prípadoch ide o pracovné verzie pripravovaných dokumentov, ktoré vznikajú v rámci diskusií s odbornými spoločnosťami a hlavnými odborníkmi, a na ktorých by sme radi v nasledujúcich mesiacoch spolupracovali aj so zástupcami nemocníc, zdravotných poistovní a ďalších partnerov; predpokladaná účinnosť prvej kategorizácie na základe novej legislatívy (ak by táto bola prijatá do konca roka 2021) by mala byť od 1.7.2022 (t.j. o rok), s tým, že reálne sa začne uplatňovať až po ukončení prechodného obdobia od 1.1.2024
  - word obsahuje pracovnú verziu podrobnejšieho popisu konceptu kategorizácie
  - a excel obsahuje pracovnú verziu návrhu rozčlenenia zdravotnej starostlivosti do medicínskych služieb a programov, ako aj ich zaradenie do úrovni; v niektorých programoch ešte neboli diskusie o prvej verzii s odborníkmi ukončené, preto sú v súbore vynechané; ako príklad je uvedené aj roztriedenie DRG výkonov a diagnóz do medicínskych služieb pre vybraté programy (Oftalmologický a Neurochirurgický)

Finálna a konkrétna sieť nemocníc a teda aj pôrodníc zatiaľ nie je namodelovaná a teda definovaná. V súčasnej dobe pracujeme na príprave podkladov, na základe ktorých následne siet' bude modelovaná a bez ktorých modelovaná byť nemôže.

17) Podľa informácií, ktoré poskytla zástupkyňa ministerstva pani Ježíková v relácii Braňa Závodského Naživo, dňa 4. 6. 2021, ministerstvo plánuje zapojiť do stratifikácie pacientske organizácie. Ktoré to sú? Špecificky, ktoré to sú v súvislosti s pôrodnou starostlivosťou

a programom BFHI? Akým spôsobom sa môžu naše občianske združenia – Ženské kruhy a MAMILA, o. z., do rokovania zapojiť?

Koncept a návrh Optimalizácie siete nemocníc sme predstavili AOPP, s ktorými budeme nadalej v pravidelnej komunikácii a následne samotný návrh pôjde štandardným pripomienkovacím konaním. K forme zapojenia občianskych združení, ktoré spomíname, navrhujeme a teda by sme Vás chceli poprosiť o zaslanie pripomienok/návrhov/postrehov k zaslaným materiálom. O ďalšej forme zapojenia vás budeme prípadne informovať.

S pozdravom

Mgr. Miroslav Staník
riaditeľ